

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בית ד' משנכנס אדר מרבין בשמחה

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

עבודת האדם - לפי כוחותיו ולא לפי כוחות חבירו

מספרת על הבאת הדברים בפועל, היא מדגשת כל פרט בפרט, וכלשונה: 'כל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני וגו' הביאו ושוב בפסוק שלאחריו 'כל מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת ה', וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל מלאכת העבודה הביאו. ונשאלת השאלה, למה ראתה התורה להאריך ולפרט כל סוגי הנתינות, ולשבח בנפרד את אלו שתורמו צרכי הפלך, ואת אלו שתורמו את סוגי המ'מתכת', העצים, וה'חכמה', היה לה לקצר ולומר שכל אחד תרם כל מה שביכולתו, וממילא ידעינן שהמכוון הוא מהד' הצרכים הנזכרים.

אולם רצתה התורה לגלות בזה שמאחר שעשה כל אחד מה שביכולתו, נתרצו כולם בשווה לפני הקב"ה, ואותו שהביא את ה'ארגמן' חביב כמו אותו שהביא את ה'זהב', מאחר שמצד השתדלותו השווה את עצמו לזה שתרם את הזהב. שניהם עשו את מיטב השתדלותם לצורך המלאכה, ולכן ראוי להתייחס לנדבתו של זה כמו שמתייחסים לנדבתו של זה, כי מה שזכה הנדיב הנכבד להרים נדבה חשובה של זהב זה אינו מכח מעשיו, אלא מסבב הסיבות סיבב שיהיה ברשותו זהב, ואין בזה פחיתות להתורם הארגמן שלא היה ברשותו כי אם ארגמן.

ואם ישאל השואל, אם אין התורם 'זהב' זוכה להשתבח על כך יותר מהתורם 'ארגמן' למה באמת יסבב הבורא ב"ה שפלוגי יביא 'זהב' ולאמוני 'ארגמן', הלא לפנינו שניהם שווים? התשובה לכך, שיש לכל דבר שורש בשמים, ואלו שסיבב הקב"ה שיימו 'זהב' קשורה נשמתם לשורש ה'זהב' שבעולמות העליונים, וכדי שיזכו לתיקונם נזקקים הם להרים תרומה שהיא משרוש נשמתם, אולם אין בכך שום פגם בזה שמן השמים סיבבו שביא את ה'ארגמן', כי אותו הועידו להביא את ה'ארגמן' מאחר שזהו החלק השייך לשורש נשמתו.

אם כן, מוטל על האדם לדעת שאותה מידה היא גם בהעבודה בכללותה, ואין לו להשתוקק לעבוד את השי"ת באופנים שהם למעלה מכוחותיו, וגם כשרואה שבשעה שהוא לומד דף אחד זוכים אחרים ללמוד כמה וכמה דפים, לא יקץ בלימודו, ולא יחשוב שערך עבודתו פחותה היא בעיני הבורא ברוך הוא, כי אין הקב"ה מונה דפים אלא שעות, ומאחר שהקדיש עתותיו ללימוד התורה ועשה כל מה שביכולתו כדי להבין ולהשכיל בתורה, הרי הוא חשוב ומקובל למעלה כאותו שהספיק ללמוד בזה הזמן פי כמה ממנו, שהרי לא מכח גיעו זכה הלה במה שלא זכה הוא, אלא מתנה היא מאת השי"ת, ואין זו סיבה שתהיה עבודתו מרובה יותר בעיני אלקים.

זוהי שכוונה התורה גם במקרא שלפנינו כשמספרת היא לנו שאיש איש ממלאכתו הוא עושה, ואינו עושה ממלאכת חבירו, כלומר זה שהועידו אותו על עבודת הידיעות לא קינא במעלת עבודת הקרשים, ועל אף שאמלא הקרשים אין בסיס להידיעות, וכמו כן זה שעסקו בקרשים לא קינה בזה שעסקו עם הידיעות, על אף שיעיקר המשכן היתה תלויה בהן, כי כל אחד הבין שאותה מלאכה שהוא עוסק בה, אותה הועיד הקב"ה עבורו, ורק זוהי תכליתו בעולם. והבן.

וַיָּבֵאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֶת כָּל מְלַאכְתּוֹ הַקֶּדֶשׁ

אִישׁ אִישׁ מִמְּלֻאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים: (לו, ד)

על מקרא זה איתא בגמרא (שבת ע"ג): 'והתניא לודא: איש איש ממלאכתו אשר המה עושים' - ממלאכתו הוא עושה, ואינו עושה ממלאכת חבירו, ע"כ.

הכוונה הפשוטה היא שכל אחד קיבל מלאכה מסוימת, ורק בה היה עוסק, ולא בא זה בתחומו של זה. והנה לא בכדי ראתה התורה לנכון לספר לנו זאת, כי מאי נפקא מינא לן מה שהיה בעבר אם לא שיש בכך הוראה או הארה גם לדורות, ועל כן עלינו לתור אחר אותה נקודה שרצתה התורה לגלותה.

ועלה בדעתי לומר שכיוונה התורה להורות בזה כלל גדול בדרכי העבודה לדורות. דהנה רואים אנו לפעמים שפלוגי מקנא בעבודתו של אלמוני, הוא רואה איך שאלמוני צולל בים התורה ומעלה פנינים יקרים, וחפץ גם הוא בכך, אולם תכונותיו ושכלו של אלמוני הם שונים הרבה מתכונותיו ושכלו של פלוגי, וכתוצאה מכך יש לו חולשת הדעת, ושואל בינו לבין עצמו: מה חטאתי שמחמתו איני יכול לעבוד את בוראי כאלמוני?

והתורה שחשה בצערנו של פלוגי, ביקש להודיעו כי לשוא הוא מצטער, ועליו לדעת שבמכוון נתנו מן השמים את הכשרונות המברכים רק לאלמוני, כי רק תיקונו של אלמוני תלוי בכשרונות אלו. אולם אתה פלוגי אינך זקוק לזה, ועליך לתור אחר התכונות והכשרונות שהעניקו לך מן השמים, כי רק בזה תלוי תיקונך, ומן השמים אין מבקשים ממך כי אם זאת, ורק בזאת עליך להתרצות ולשמחה, כי רק בזאת תזכה אל השלימות.

וכמו שאמר הרה"ק רבי זושא מאניפולי ז"ע, שבבואו לעולם האמת לא ידרשו ממנו למה לא זכה להיות כאברהם אבינו או כמשה רבינו, רק זאת ידרשו ממנו למה לא זכה להיות רבי זושא. כלומר, אין הקב"ה דורש מן האדם להתעלות במעלות נשגבים ביותר, ועל אף שבעבר הוכח שביכולתו של בשר דם להיידמות כמלאך ה', וכפי שראינו במשה רבינו ע"ה שזכה לעלות למרום וללמוד מפי הקב"ה משך ארבעים יום רצופים, אין בכך הוכחה שזוהי נחלת הכלל, ומה שכן ידרשו מכל אדם הוא שיתעלה כפי התנאים שהעמידו עבורו מן השמים, כי זוהי אכן תיקונו ושלימותו.

ואף שאמרו חז"ל (בבא בתרא ס"א) 'קנאת סופרים תרבה חכמה', לא כיוונו לומר בזאת שעל האדם לבוא לידי קנאה וריצה בדברים שהם למעלה מכוחותיו, אלא שעליו לקנא באותן שעושים את המוטל עליהם, ושבסיבתה זוכים לבוא על תיקונם, ומתוך כך יבוא גם הוא לעשות את המוטל עליו, ויזכה גם הוא לתיקונו.

וכפי שרואים גם לעיל בפרשתנו (פרק לה) שעבור מלאכת המשכן היו זקוקים לד' צרכים כלליים. א. כל הצרכים למלאכת האריגה (פסוק כג). ב. סוגי המתכות, שכללו 'זהב וכסף ונחושת' (פסוק כד). ג. עצי שיטים (פסוק כה). ד. חכמה למלאכת הקודש (פסוק כז). והנה רואים (שם) שכשהתורה

פר' ויקהל
כה אדר א' תשפ"ב
המסע לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומרצ"ש

הדרה"ג	4:58
מוצ"ש"ק	6:12
ר"ת	6:52

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:16
סוק"ש ב'	8:58

המסע לפי שיעון הורף

גיליון מס':

609

טיב המערכת

נדבה בבוך בבוך

אלה שאינם שומרי תורה ומצוות אינם מבינים כיצד חי לו אברך בן תורה עם שידה של ילדים בלי עין הרע והוא יושב באהלה של תורה את השאלות שלהם אנתו רגילים לשמוע איך אפשר להסתדר ככה? איך חיים? ויש שמגדילים לעשות וטוענים שאנחנו חיים בחוסר אחריות אם יש לכם ילדים אתם צריכים לדאוג להוצאתם וצריך לעבוד הרבה ולהתפרנס בהתאם כדי שיהיה לילדים את כל צורכיהם והם לא מבינים לא מבינים שמי שבוטח בד' לא צריך לדאוג יתר על המידה, כי הוא יודע שיש מי שידאג עבורו, והם ישאלו: ומה אחת? גם אנחנו רוצים שידאג לנו, גם אנחנו רוצים לעבוד פחות ולשבת בנחת בהרגשת ביטחון, ובכן כל מי שמעוניין מחסון? מבין המשכן ומתרומות המשכן אנחנו לומדים הרבה דברים, אחד מהם הוא שלא דורשים מהאדם דברים שאינם יכול לעמוד בהם, כך דורשת הגמרא 'זהם הביאו אליו עוד נדבה בבוך בבוך, סאי בבוך בבוך? אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן, מדבר שירד להם בבוך בבוך, מלמד שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגליות עם הסן, 'והנשיאים הביאו את אבני השפה, תנא נשיאים סמט, וכן הוא אומר נשיאים ורוח וגשם אין, כלומר, האבנים טובות ושאר הדברים שהביאו לבנין המשכן גיעו לידיהם יחד עם הסן.

כשהבורא ציוה על בני ישראל להביא אבנים טובות ומרגליות עבור המשכן, היו יכולים לחשוב לעצמם: סנין נשיג כאן במדבר יהלומים? וכי רצונו של השי"ת הוא שבני יתחילו לחצוב באדמת המדבר ולחפש יהלומים? אבל יהודים מאמינים אינם שואלים שאלות כאלה, אם הקב"ה אמר להביא הוא כבר ידאג שיהיה גם מאיפה להביא כמו שראינו שבאמת קרה, כן הדברים גם בזמננו עם כל אדם ואדם כשאחזה עוסק בעשיית רצון הבורא, אל לך לשאול מאין יגיע עוצר, אלא היה סמוך ובוטוח כי 'עזרי מעם ד' עושה שמים וארץ, שהרי לקב"ה יש הרבה דרכים אין לשלוח דברים הוא יכול למשל להודיע יהלומים מהשמים... (לפי טיב תורה-ויקהל)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישי **באידיש: 073-2951321** • בלשון הקודש: **073-2951320**

בחומרת הכעס ובפרט בשבת קודש

לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת: (לה, ג)

הכועס בשבת מדליק אש הגיהנום

איתא בהזוהר הקדוש, (תיקוני זוהר תקונא תמיא וארבעין דף פה) שהאש האמור כאן מורה על הכעס, והא לך לשנונו: זכא איזו סאן דנשיד רידה לשבת דאיהו לבא, דלא אקריבין תמן עציב דשחול וכעס דמרה דאיהו נרא דגיהנם, דעלה איתמר לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת וזכי הוא דאי, דכל סאן דכעיס כאלו אוקיד נרא דגיהנם. ביאור: אשרי חלק השומר את ידיו ביום השבת דהיינו לבו של אדם, וזיינו שאינו מתקרב אליו עצב השחול וכעס המרה שהוא אש הגיהנם. שעל זה נאמר לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת, וכך הוא דאי, לפי שכל הכעס כאלו הצית אש הגיהנם.

ובספרי המוסר ביארו ענין האש להכעס, כי האדם מורכב מד' יסודות, והכעס נמשך מיסוד האש שבו, ולכן הכועס בשבת, מלבד מה שעובר על עוון הכעס, הוא גם כן בגדר 'מחלל שבת' כי הוא בכלל העוברים על הלאו דלא תבערו אש בכל מושבותיכם.

לאור האמור יש ליתן טעם להא דמבואר בגמרא (סנהדרין סה): ובזוהר הקדוש (חלק ב דף קג) שביום השבת שובת הגיהנום, ואין הרשעים נידונים בו, אבל הכועס בשבת מדליק בכך את הגיהנום גם בשבת. זאת, כי כל פעולה שהאדם עושה בתחתונים מעורר על ידה בחינתה בעליונים, והכועס הלאו עוסק בבחינת השלילי שבתחתונים, ולכן הוא מעורר בזה בחינתה בעליונים, והיינו אש הגיהנום.

וכפי שרואים גם בשו"ע, שכתב (אורח חיים סימן רצה סעיף א): 'ואומרים ויהי נועם וסדר קדושה באריכות, כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים רשעים לגיהנום' עכ"ל. ועינינו ב'משנה ברורה' (ס"ק ב) בתו"ד שכתב: 'זמ"ש שאומרים באריכות היינו בנעימות קול כדי שיתארך מעט יותר ולעכב לרשעים מלחזור לגיהנם. דעד שישלמו ישראל סדריהם נמשכת קדושת שבת, ואח"כ חוזרים לגיהנם. וכמו שאח"כ (תנחומא כי תשא) דבמצויא שבת צועק הממונה על הרוחות חזרו לגיהנם שכבר השלמו ישראל את סדריהם' עכ"ל. חזינן מכאן שענין שביתת הגיהנום תלוי בשביתת התחתונים.

וראה בספר 'ראשית חכמה' (שער הקדושה פרק ז) שאחר שציטט את דברי הזוהר הנ"ל, כתב בזה"ל: 'ובדאי כי האזרה הזו לעולם אנו צריכים אותה אם שלא לנעוסי אפילו בחול שלא להדליק אשנו של גיהנום, אלא שביום שבת הפגם הוא לאין תכלית, כי מאחר שאשנו של גיהנום נבטל מכל וכל זה מדליקו מחדש, עונשו גדול מאד'.

להתנהג בעברה ולהאריך אף בשבת

ומלבד מה שמוטל על האדם להיות זהיר מאוד מן הכעס בשבת, מוטל עליו להפוך טבעו, ולהאריך אף יתר על הראוי לו, וכהמשך דבריו של הראשית חכמה' שם, ח"ל: 'וביום שבת צריך אדם להאריך אפו ולהיות עניו בתכלית, ולימוד ממדות קונו שביום שבת מאריך לרשעים שגביהם, שאשנו של גיהנום בטל, וכמו שפי' בפרשת יתרו משום דעתיקא אתגלי כל רוגזין וכל דינין וביום שבת אשתכחו וכמו עובדי עבודת אלילים לפניו והוא מאריך. וממדת ענוה שיקנה ביום שבת ימשוך לכל ששת הימים, שיום שבת שורש לכל הקדושות' עכ"ל

וכדי שהאדם יזכה לכך, מוטל עליו להסיר מלבו כל מיני תעורמות שיש לו על אחרים בערב שבת, כי רק מתוך כך יכול להיות מובטח שלא יתעורר חימתו בשבת קודש. וכפי שכתב בספר 'יסוד ושרוש העבודה' (שער העליון פרק חמישי) ח"ל: 'ויזוהר האדם מאוד שאיש אל אחיו ידבק באהבה ואחזה ושלום ורעות בשבת קודש וכו', ועל כן כי יהיה ריב בין אנשים ונעשו איש את אחיו ואיש את רעהו מתרפס ברצונו כסוף אהבה קודם הכנסת שבת, ולעולם יכנס האדם בכי טוב גם עם ה' וגם עם אנשים וכו' בהכנסת שבת קודש' עכ"ל.

ומסופר (מובא ב'מאמר מרדכי' - סלנאים) על הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'נסק זי"ע, שכן היו אנשי ביתו נוהגים, והוא בעצמו הראה פעם לאחד הצדיקים שהתארך אצלו, אף שהרבנית והמשרתות מבקשות מחילה אחת מתברתה על חשש שפגעו זו בזו במשך כל השבוע, כנהוג בתפוצות ישראל בערב יום הכיפורים.

התגברות יצר הכעס ביותר בערב שבת

אמנם דבר זה הוא מהדברים הקשים מאוד, כי זוקא באלו השעות מכביד היצר כל כובד משקלו לעורר מדנים ומריבות, וכפי שגראה שיש לו בזה ענין מיוחד. ומי יודע אם אין כוונתו שיכנס האדם אל השבת בעודו מעורה בזעמו, ויפגום בכך בקדושת השבת. ויש לכך סמך מדברי ה'משנה ברורה' (סימן רסב ס"ק ט) שכן בעוד שהמחבר בשו"ע מדבר מענין ההכנה לשבת כבר ראה הוא להזהיר על הכעס בשבת גופא. והא לך לשנונו: 'בוהר ומקובלים הזהירו מאד שלא יהיה שום מחלוקת בשבת חו"ש, ובפרט בין איש לאשתו, וכן מוכח בגיטין [דף נב.] גבי הנהו בי תרי דהוו מינצו בהדי הדדי ע"ש' עכ"ל. ומתוך כך שראה לנכון להעמיד אזהרה זו בתוך הענינים של ערב שבת, יש לומר שהרוגז שבערבי שבתות אינה כי אם התחבולת היצר כדי להמשיכה אל תוך השבת.

וכמו שכתב החיד"א בספרו 'מורה באצבע' (סימן ד סעיף קמ) ח"ל, 'בערש"ק הוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו ובין המשרתים, והרבה טורח הס"ט"א בזה לחרור ריב, והאיש הירא יכופ יצרו ולא יעורר שום מחלוקת והקפדה, ואדרבה, יבקש שלום'. ובספר 'כף החיים' לרבינו חיים פלאגי (סימן כו אות לה) הוסיף על דברי החיד"א אלו בזה"ל: 'ואני עבדו מוסיף על דבריו, דאני הגבר ראו עיני, דכל בית שהיה מחלוקת בערב שבת לעת ערב או בליל שבת, היה בדוק ומנוסה כי ראה נגד פניהם, ולא יצאו נקיים באותו שבעו בערב שבת, וזוהר אשנו מוקרה רע, דוק ותשכח' עכ"ל.

על כן ראוי מאוד להאדם להיות נוהר בדבר, וכשרואה שאש הכעס מתעורר בו בזה השעה יזכיר עצמו שזוה שעת נסיון, ויתחזק מאוד להינצל מן המצודה שהיצר העמדי לרגלו.

משביתים הגיהנום לאדם משעה שהתכוון לשבת בעו"ז

ומה נעמו דברי החפ"ץ חיים' בספרו 'שם עולם' (שער שמירת שבת פרק ז) אודות הזריזות בערבי שבתות, והא לך לשנונו: 'שמעתי בשם גדול הדור אחד שאמר, לפי מה שידוע מאמר חז"ל דמי ששומר שבת בעו"ז, אז גם שם, אפילו אם נתחייב ח"ו עונש גהנום עבור עוונותיו, אינו נענש ביום שבת, דנחשב לאיש שהוא זמן שבת מעת שהתחיל בערב שבת להתעסק בצרכי שבת, ומגינו עליו זכות שבת, ועל כן צריך להשתדל בענין צרכי שבת ויטב לו בזה ובבאי' עכ"ל.

דבריו אלו מובנים היטב על פי אמריו שסידרת הזמן בערב שבת מעורר רוגז וקטטה, והיא סיבה להצתת אש הגיהנום. ועל כן ראוי זה המזרח עצמו להתכונן בעוד היום גדול, שישביטו עברו הגיהנום כבר משעה שהוא מתכוון לשבת. כי זוהי מידה כנגד מידה, כשם שהוא מקדים הכנותיו כדי להשביט את הגיהנום, כך יקדימו להשביט עברו הגיהנום. ועליו להבין כי אם יצטרכו להשביט לו את הגיהנום, בהכרח ישמרו עליו גם בעולם הזה שלא לבוא לידי חטאים, כי רק בכגון דא תהיה האפשרות להפחית לו הגיהנום, ולזכות גם לתיקונו בשלימות.

ארבע פרשיות

א. חכמינו ז"ל תקנו לקרות ארבע פרשיות בשנה מר"ח אדר עד ר"ח ניסן לזכרון ד' דברים.

פרשה ראשונה היא פרשת שקלים, וקורין אותה לזכרון מצות מחצית השקל שנתחייבו ישראל ליתן לתרומת הלשכה בכל שנה עבור קרבן התמיד.

פרשה שנייה היא פרשת זכור, וקורין אותה כדי לזכור מעשה עמלק, חסן קריאתה בשבת שלפני פורים, כדי לסמוך הקריאה למעשה המן שהיה מזרע עמלק, וכדי להקדים זכירת מחיית עמלק לעשייתה, וכדכתיב 'והימים האלה נזכרים ונעשים'.

פרשה שלישית היא פרשת פרה אדומה, וקורין אותה בשבת שקודם פרשת החודש, שכן היה במדבר שריפת הפרה סמוך לניסן, כדי להזות בה את ישראל באפר החטאת מיד אחר הקמת המשכן, כדי שיהיו טהורים ויוכלו לעשות הפסח בזמנו, ולכן קורין פרשה זו בכל שנה, להתפלל לפניו יתברך שגם עלינו יזרוק מים טהורים במהרה.

פרשה רביעית היא פרשת החודש, וקורין אותה בשבת הסמוך לר"ח ניסן, כדי לקדש חודש ניסן, דכתיב 'והחודש הזה לכם ראש חדשים', ומ"מ הוא זה עיקר הקידוש, אלא עיקר הקידוש הוא בעת ראית הלבנה שמקדישין אותו ב"ו, וקריאה זאת אינה אלא מדרבנן (מ"ב ר"ש י"ח תפ"ח).

ג. בעת קריאת ד' פרשיות ישמע הקורא כל תיבה ותיבה מתוך החומש בפנים, כדי שלא יפנה מחשבתו לבטלה ח"ו (משו"ע שער המפיק פ"ג).

ג. אם אינך שלא קראו הפרשה מענינו של יום אין לה תשלומין לשבת הבאה (מ"ב שם ס"א). ו"א שפרשת פרה יש לה תשלומין בשבת הבאה שהיא פרשת החודש, ולאחר קריאת פרשת השבוע יקראו בספר אחר פרשת פרה עם הברכה לפניה ולאחריה, ואח"כ יקראו בספר שליש פרשת החודש, ויאמרו ההפטרה של פרשת החודש (שנהל חד ס"י ע"א).

ד. אם שכחו לקרות אחד מן הארבע פרשיות, וזכרו אחר שכבר אמרו ההפטרה של סדר השבוע בברכותיה, מוציאין ס"ת וקורין בו הפרשה בברכה לפניה ולאחריה, ויאמרו קדיש אח"כ, ומפסיקין בלא ברכה לפניה ולאחריה. ואם נזכרו באמצע הברכה שלפני ההפטרה לאחר שכבר אמר השם של תחלת הברכה, יגמרו את הברכה ויאמרו קצת פסוקים מהפסוק השבוע [כפי שנתנה לברכה מקום לחול] בלא ברכה ולאחריה, ויציאין ס"ת וקורין בו לאחד מעניניו של יום, ואחר ברכה אחרונה יאמר קדיש, ויקרא הפרשה בלא ברכה לפניה, אבל הברכות שלאחריה מברך. ואם נזכרו מיד אחר שביך ברכה אחרונה על התורה, יציאו ס"ת אחרת ומניחין אותה אצל הראשונה, ויאמרו קדיש, ואח"כ קורין עולה אחר שיקרא מענינו של יום, ויקרא ההפטרה בברכותיה (מ"ב שם ס"א).

ה. אע"פ שבשאר שבתות אם נמצא טעות בס"ת בשעת קריאת המפטיח אין מוציאין ס"ת אחרת, מ"מ בשבת של ארבע פרשיות שקריאת המפטיח הוא לחובת היום, אם נמצא טעות בשעת קריאת המפטיח מוציאין ס"ת אחרת (מ"ב ס"ג קמ"ג ס"ב).

ו. מעיקר הדין קטן עולה למפטיח בדי מ"ח ס"י ל"א פ"ג).

פרשיות (המ"א ס"י רפ"ב ס"ח), שהרי הש"ץ שהוא גדול קורא ומשמיע לציבור ומוציאן ידי חובתו, ויש מחמירין בדבר שאין קורין לקטן עלות למפטיח בדי' פרשיות, וכן נוהגין (מ"ב ס"י רפ"ב ס"ג וביהל שם ד"ה א' ב' ד).

ז. נוהגין לומר יצרות בשחרית של ארבע פרשיות, ובפרשת שקלים ופרשת החודש אומרים יצרות גם במוסף (מ"ב ס"י תפ"ח ס"א). וכן שבכל הפרשיות ראוי למקדק בדבריו לכוין דעתו ולשומעם מפי הקורא (שם ס"א).

ח. בכל ארבע פרשיות אין מזכירין נשמות ואומרים צ"צ במנוחה. ולענין אב הרחמים כתב בא"ר בשם הגמ"ד ד"ל בהם אב הרחמים, ובד"מ בשם מהר"ל משמע דאין אומרים בהם אב הרחמים וכן העתיק בדה"ח (מ"ב ס"י תפ"ח ס"א).

פרשות שקלים

י. מה שקורין אותה בשבת זו, מפני שבאחד באדר היו משמיעין על השקלים כדתנן בריש מס' שקלים, והטעם מפני שאז הוא תחילת השנה לענין זה שיש להביא קרבנות הציבור מתרומה חדשה, ולכן היו משמיעין באחד באדר להביא שקליון כדי שיהיו מוכנים לר"ח ניסן. ואף אנו קורין פרשת שקלים בזמן הזה כדי שיהיו משלמים פרים שפתינו לזכרון זה (שה"ש שם ס"ב, מ"ב ס"ג).

יא. ר"ח אדר הסמוך לניסן שחל להיות בשבת, קורין פרשת שקלים שהיא כי תשא, עד ועשית כיור נחשת, ומפטיח, ויכרות יהודיע.

יב. ומוציאין שלשה ספרים, באחת קורא פרשת השבוע ששה אנשים, ובמקום שהגנו להסיף מוסיפין, ובשני של ראש חודש, ומתחילין וביום השבת, ומניחין ספר תורה השלישית אצלה, ובושליש קורא מפטיח בפרשת שקלים (ש"ע שם ס"א ומ"ב ס"ד ח).

יג. אם אחר שגמר פרשת השבת טעה ולקח הספר תורה שהיתה מגוללת על פרשת שקלים, ובירך לפניה והתחיל לקרות, יסיים בפרשת שקלים, ואח"כ להעולה בספר תורה השלישית למפטיח יקרא עמו בפרשת ראש חודש, וההפטרה יאמר השמים כסאי, מאחר שבקריאת התורה נסתיים מענין של שבת וראש חודש (מ"ב ס"ה).

יד. אם שכחו ולא קראו פ' שקלים, מוציאין ספר תורה וקוראים פ' שקלים בברכה לפניה ולאחריה, ואם לא נזכרו עד אחר שבת אין לו תשלומין (ע"פ ס"א).

טו. בערב שבת שקלים יפריש עשרים ושש פרוטות לצדקה, כמנין שם הו"ה ברוך הוא, ובראש חודש אדר יפריש שלש עשרה פרוטות כמנין אח"ד, והם כנגד שלשה פעמים אח"ד, נגד שלשה תרומות שהיו תורמין, ועל ידי כן יציל מל"ט קללות, וזכה לט"ל של תחיה (מעשה הנדקק דף קכ"ט אות מ"ה, מ"ח ס"י ל"א פ"ג).

טז. קודם קריאת פרשת שקלים יאמר האדם בשמחה עצומה לשם ייחוד וכו' הרניי מוכן לשמוע קריאת פרשת שקלים שנכתב בתורתנו הקדושה כמו שתקנו לנו חז"ל (משו"ע שם).

יז. בשל"ה כתב שאף אם ארבע פרשיות הן דרבנן, יש ליהוד בהן יותר מפרשיות של כל השנה (א"ר ס"ד פ"ג).

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לבערכת ע"י הקוראים

"ישועות בדרך לרבי אלימלך" הסיפור הזה נכתב במטוס בדרך לרבי אלימלך מליזענסק זיע"ה והוא נכתב בגלל סיבה אחת - לפני ההמראה הוא פשוט לא היה קיים. אני ואשתי נוסעים כעת לירוצאייט של הצדיק רבי אלימלך שחל בכ"א אדר. באמצע הדרך לשדה התעופה אשתי שואלת אותי בצחוק אם לקחת את הדרכונן! חייכתי כי זה היה חלק מהדברים שהיו באחריותה לארגן עבור הטיסה.

"משום מה" היא נזכרה לספר לי שפעם אחת בשדה התעופה מישהו מהקבוצה שלנו הגיע עם דרכון של הבת והחליטה להוציא את הדרכוננים לבדוק שהכל בסדר. ואכן בעודה פותחת את התיק היא מגלה שבטעות הביאה את הדרכון של הבן במקום הדרכון שלי. באופן ספונטני אמרנו יחד הכל לטובה וחרזנו את כל הדרך חזרה לבית ומשם במהירות לשדה התעופה.

לשדה הגענו אחרי הרגע האחרון. מיד פילסו לנו את הדרך לאחראי הטיסה שאמר לנו בהחלטיות ונוקשות שהטיסה סגורה והדרך היחידה להגיע לפולין זה להנפיק כרטיס חדש למועד אחר...

ה' עזר לנו ומישהו שמכיר היטב את נוהלי הטיסות המליץ לנו לרוץ ישר לביטחון ולנסות את מזלנו - חסד ה' זה עבד! אלא שפה הסיפור רק מתחיל -

את הבידוק עשינו במהירות והייתי צריך להעביר גם את הכובע בשיקוף, מרוב בהילות כשאנחנו 10 דקות לפני המראה שכחתי את הכובע בעמדת הבידוק ודענו ישר למטוס. בדרך קלטתי שהכובע איתו רציתי להתפלל בציון, איננו! לא הפריע לי הכסף אבל כן הציק לי שאני הולך להתפלל בלי הכובע אבל אם זה מה שה' סיבב - גם זו לטובה!

אנחנו כשעתיים אחרי ההמראה ופתאום מגיע אלינו הנשמה הטובה שהמליצה לנו לגשת ישר לביטחון ומביא לי את הכובע.

אני בהלם! כי הדבר האחרון שיכולתי לחלום עליו זה שהכובע יגיע למטוס. אף אחד בביטחון לא ידע לאן אנו טסים - עוברים שם בזה אחר זה למגוון טיסות! מרגע שקלטו שהכובע איננו לא ראינו אחרי אף אחד מוכר או מישהו מהבידוק וכך פתאום בלי לדמיין - הישועה באה.

הדבר האחרון שיכולתי לדמיין בטיסה הזו, זה שאני יצא עם עיניים למנוחה ואתעורר כשמישהו מגיש לי עם חיוך את הכובע.

אני מודה לרבונו של עולם שהראה לנו שהישועה יכולה להגיע ברגע אחד מהמקום הכי לא צפוי

זכות רבי אלימלך בן אליעזר ליפמן תעמוד לכל עם ישראל בברכה הצלחה וישועה וזוכה במהרה לביאת משיח צדקנו ותחיית המתים, אמן.

בעל המעשה: ש.ז.

הפעוץ לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנץ לשלוח א'ר שפה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

מקום התאוה והרגשי הגוף, להפכם לטוב. הבית היהודי אף הוא כמו משכן קטן, ואף הוא צריך הרבה חכמת חיים, שתהיה חכמת לב, ולא חכמת הראש והמוח בלבד. ולכן עיקר מבחן האדם הוא בביתו פנימה, כיצד מתנהג בחיינו בפועל הלכה למעשה, לא במה שיועד ומבין ומשיג בשכלו.

ישנה תופעה ידועה, שמצויה לדאבוננו אצל הרבה אנשים, שבתוך הבית נהפך לאדם אחר לגמרי... ישנם כאלו שמחוץ לבית מתנהגים בצורה נפלאה, ממש בנעימות ובנימוס, אבל בבית מתהפך הכל ומתברר שאין זה הפנימיות האמיתית של האדם...

בימינו ניתן לראות לפעמים אפילו אברכים תלמידי חכמים, המלאים בשכלם ובמדעם בידיעות רבות בהרבה מקצועות שבתורה בהלכה ובאגדה, וכשמדברים עמהם בתורה ובשאר עניינים מתקבל הרושם שהם אנשים גדולים. אך כשמגיעים אל התאווה... או כשמתחזקים אחר התנהגותם בעיקר בביתם מתברר שלא מינייה ולא מקצתיה... שאם רק נוגעים בכבוד או בממון שלהם מיד מתגלה פרצופם האמיתי... ולדאבון לב העירוב טוב ורע שולט בהם בתוקף רחמנא ליצלן. הוא אשר נדברנו, להנהיג בית יהודי צריך מידות מתוקנות בחכמת לב, ולא מספיק בחכמת הראש, שיועד ומבין בהרבה עניינים ומשיג בחכמה גדולה, וידע להטיף הרבה בתיקון המידות... ולצטט מספרי מוסר מה שכתבו בערך שבירת המידות... והרבה בעלי אומניות שיש באומנותם חכמה ומדע רב, ובביתם מתנהגים כאחד הריקים ממש. תן לחכם ויחכם עוד, ישמע חכם ויסף לקח.

[טיב השידוכים ר"ב אברכים, שער הבית פ"ג חכמת חיים בבית, א] § § §

הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ זצוק"ל, חכמיא דיהודאי, שח פעם אודות מקום מנוחתו לאחר מאה ועשרים, ואמר, שאם יציעו בפניו לבחור בין שתי אפשרויות, האחת לשבת בגן עדן ביחד עם הכסיל, והשנייה בגיהנום עם החכם, הרי שיעדיף יותר לשבת עם החכם בגיהנום ולא עם השטות בגן עדן... ופירש שעמו ונימוקו עימו, שהישיבה עם החכם תהפוך לגן עדן, ואילו הישיבה עם הטיפש תהפוך לו לגיהנום. כי החכם עצמו מפיץ גן עדן, כשנהנים בצל חכמתו, ואילו הטיפשות היא בעצמה הגיהנום...

וחשבתי לפי דרכו בדרך המוסר, בסדר ארבעת בנים שבלי הסדר הבעל"ט, כד"א: "כנגד ארבה בנים דברה תורה, אחד חכם, אחד רשע, אחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול". מדוע הושיבו את הבן הרשע אצל החכם, ואילו את 'שאינו יודע לשאול' השאירו לבסוף?...

אך זה הרשע שואל וחוקר ופועל ועושה, אלא שברשעותו נמשך לצד הרע, לפיכך הושיבו אותו אצל החכם כדי שישפיע עליו מחכמתו לטובה עד שיתהפך מרשע לצדיק.

מה שאין כן זה הרביעי 'שאינו יודע לשאול', הוא לא שואל ולא מתעניין, לא מחפש שום דבר ולא מבקש כלום, הרי בו יותר קשה לשנות לבבו לטובה. ומעין זה הוא גם הבן השלישי 'תם', המחזיק בתמימות דרכו, בלא שיהיו שניתן ונצרך לדרוש ולחפש את דרך הטוב והישר, באומרו שלום עלי נפשי, וכל שכיוצא באלו קשה יותר להשיבם בתשובה.

§ § §

סיפר לי הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א, ר"מ בישיבתנו "שער השמים" מזה רבות בשנים, ששמע מפי קדשו של כ"ק המהר"א מבעלזא זצוק"ל, שסיפר על זקנו מן רבי יהושע מבעלזא זצוק"ל. שהגיע פעם 'בעל געלה' אחד לחג השבועות לבעלזא, אחר ששכרוהו קבוצה של בעלזע חסידים מעייתו. ובהיותו במשך כל ימי החג בצוותא חדא עם החסידים הטהורים ורובם הקדושים, התפעל העגלון מאוד מדרכי תפילתם ולימודם ועריכת השולחנות וכו'. ליבו התמלא רגשי קודש בהתלהבות וחיות מתוך כל אותה עבודה נפלאה, עד שגמלה בלבו [כשאני אובל] אינני אריסטו!...

לפיכך החליט לנטוש את משרתו הנושנת כ'בעל געלה', ולהפוך ל'יושב' בחצר הקודש בעלזא...

ברם, דא עקא, הבעל געלה זן היה איש בור ועם הארץ, מעולם לא פתח גמרא ומשניות, ולא ידע מאי קאמרי רבנן... אך הוא לא אמר נואש, ליבו נפתח כאולם וכולו התמלא בבקשת החכמה הקדושה. הוא התיישב אפוא בין היושבים המופלגים וביקש מכל אחד שילמד עימו מעט, וכך התחיל ללמד את עצמו תורה וחכמה, מתחילת הקריאה הנכונה, ולימוד חומש ומשניות, ועד שזכה לעסוק בחכמה רבה בגפ"ת, וכעבור כמה שנים של שקידה והתמדה מופלאה ברצון והשתוקקות עצומה, נעשה תלמיד חכם גדול בתורה! ללמדך, שלעולם אין מאוחר לקנין חכמת התורה!

מוצאים אנו בתורתנו הקדושה שני מיני חכמות, חכמת המוח וחכמת הלב. החכמה הפשוטה הלא היא חכמת המוח, שמשכן השכל במוח, כענין שנאמר (קהלת ב, יד) "החכם עיניו בראשו". אולם כשעוסקים בבנין בית המקדש, משכן לשכינה הקדושה, מדגיש לנו הכתוב שצריך בזה "חכמת לב".

מה ההבדל בין חכמת המוח לחכמת הלב, הלא בשניהם צריך להבין בחכמה, ומאי שנא בין שכל המבין ללב מבין?

ברם חכמת הראש אין בה כי אם ידיעה מופשטת והבנה המונחת בשכל, כמו הבנה פילוסופית, בגדר 'ידיעה' בלבד. והרי זה מצד עצמו בלא צירוף לב מבין כמו חכמה נפלאה הכתובה בספר, שאף שהחכמה גדולה ועצומה הרי הספר עצמו אינו אלא חתיכת נייר בעלמא. או כמו שממשילים זאת בימינו למחשב, שיכול להכיל בתוכו מאגרים עצומים של חכמה, ואצרות שלמים מכל התורה כולה, ואף על פי כן אינו אלא 'גולם' בעלמא, וכל ידיעותיו הרבים והעצומים אין מועילים לו כלום לשנות מהותו... כמו ששגור בפי העולם בדרך צחות: 'מחשב' היינו 'מח - שב', שאומר האדם למוחו שב ואל תעשה, הנח לו למחשב לעשות את כל העבודה במקומך...

מאידך "חכמת לב" הרי היא חכמת חיים, חכמה חיה ופעילה, העושה ומעשה את החכמה בחיים בפועל. כאשר החכמה מיושמת הלכה למעשה, ולא נשארת רק בגדר ידיעה והבנה מופשטת כפילוסופיה, אלא אף החיים בפועל מיושמים בחכמה. כי מקום החיות הוא בלב, וכאשר האדם חי ופועל ומתפקד על פי אותה החכמה שהבין והשיג בשכלו, זו היא "חכמת לב!".

בתקופה מסוימת היה המגיד הנודע הגאון רבי שלום הכהן שברדון זכר צדיק לברכה דורש בכל ליל שבת בבית הכנסת "זכרון משה" שבידו שלום, והיה ציבור גדול מתאסף לשמוע מדבריו המתוקים מדבש ונופת צופים, לפעמים היה הרב מבריסק צוק"ל עובר באותה עת על ידי בית הכנסת, בדרכו בטיולו הקבוע שהיה יוצא מביתו הסמוך לשאון אוזיר צח לריאותיו החלשות, ומדי עברו היה נעמד מאחורי החלון ומקשיב מעט לדרשה.

באחת השבתות הגיע שם בטיולו לקראת סימונה של הדרשה, ולאחר שהאזין מעט לדברים הנפלאים והמעוררים פגש את רבי שלום זצ"ל ביציאתו מבית המדרש, שאל אותו הרב מבריסק: ר' שלום, האם איהר גיהערט וואס מהאט דא גירענדט? - האם רבי שלום עצמו הקשיב לדרשה שנאמרה כעת?...

נמצאת אפוא עיקר חכמת החיים מתבטאת בחכמת הלב, לפיכך כאשר מצווה הקב"ה על בנין המשכן, בנין בית ישראל, ציווה לקחת חכמי לב, שליבם מלא בחכמה. כנראה שהבקיאות היבשה במעשה רוקם ומעשה חושב דומימים לא מספיקה, רק צריך להכניס את כל הלב במלאכה. ובשלמה המלך ע"ה נאמר (מלכים א, ה, ט): "ויהן אלקים חכמה לשלמה, ותבונה הרבה מאד, ורוחב לב כחול אשר על שפת הים". הרי שבחכמה בלבד לא סגי, וצריך לזה עוד תבונה הרבה מאוד, ובעיקר "רוחב לב", וברפת לבנין בית ה'.

ומבואר בלשון הכתוב בזה החכמה שבלב: "אשר מלאותיו רוח חכמה", וכן הוא אומר (לה, לה) "מילא אותם חכמת לב" וכיוצא. כי כשהחכמה מגיעה אל הלב, ומתקשר הלב ברגשותיו עם מה שמבין בשכלו, והוא חי ופועם את חכמתו, נמצאת החכמה מכללת את כל האדם בתוכו פנימי, שכולו מלא באותה חכמה וקדושה, וחכמת אלקים זורחת בקרבו ומשפיעה על כל הנהגותיו ופעולותיו לטובה.

מה שאין כן החכמה שבראש לא תמיד ממלאת את נפש האדם, ויכול להיות מופקע בהנהגתו המעשית מאותה חכמה, לעשות ולפעול בדיק הפוך ממה שמבין בשכלו, כי אין חיותו בפועל במה שחושב בשכלו.

כאשר נודע טיב המעשה שהביאו בספרים מהרמב"ם ז"ל, על הפילוסוף הגדול "אריסטו" היווני, שהיה חכם גדול מאוד מחכמי אומות העולם, ופילוסוף מומחה, שבכל ספר 'מורה הנבוכים' שחיבר הרמב"ם ז"ל מביא שיטתו בכל דבר. ופעם מצאווה בעת אכילתו כשהוא יושב ואוכל בתאוה חלילה, ומתנפל על האוכל כדוגמת הבהמה באכילתו ויותר גרוע ממנו. והיה המחזה תמוה מאוד, כיצד יתכן הנהגות כזו אצל חכם כן תרבות. וכשאני על כך את אריסטו עצמו, ינתן תשובה מדהימה: שכן [כשאני אובל] אינני אריסטו!...

המשמעות הפנימית של תשובה זו, שכל החכמה הגדולה שמשגיח וידע אינה כי אם בראשו, אבל חיי האדם עצמו אינם מיושמים בפועל לפי מה שמבין, ונשאר אותו אדם שפל בעל יצרים ותאוות שאין בו שום כח להתגבר כנגדם... והולך בזה אריסטו 'לשיטתו', שהביא בשמו הרמב"ם ז"ל בספר המורה (ח"ב פרק לו, ח"ג פרק מ"ט), שכל ענייני תענוג הגוף במאכל ומשתה ובמישוס וכו' הם 'חורפה' לאנשים, שבוה הינם כבעלי חיים וכשאר בהמות ע"ש. - וכל שיטתו נבנית מחוסר אמונה בה' ובתורתו, ובאמת עובדת איש ישראל להעלות ולרומם גם העניינים הגשמיים לשמים, ולא להתנהג בהם כבהמה רחמנא ליצלן, כנודע הרבה מספרים הקדושים. וזאת על ידי שמחזיר את קנין חכמת התורה אל תוככי משכן הלב, ובלבבי משכן אבנה, שבוה חודר אל

• § •

כיצד בדבר מסופר על הגאון רבי יהודה לייב אריאלי זצ"ל, שבהיותו בגיל שבע עשרה שנה התגורר עם הוריו בארץ ליטא, בכפר הנקרא 'זרמבו', ובבערותו לא ידע צורת אות, כאשר מעולם לא לימדוהו לקרוא, ובוודאי שלא בלימוד החומש ושאר חכמות.

יום אחד פנה לאביו ואמר, שמעתי בבית הכנסת בשיעור מוסר שדיבר הרב בין מנחה למעריב, שהשי"ת הפך ומשתוקק מאוד שילמדו ישראל בתורתו, ונעשה בזה נחת רוח גדול למעלה! לפיכך ברצונו לנסוע ללמוד תורה בישיבה, כדי לעשות נחת רוח ליצורו.

שמע אביו ונהנה מבקשתו, הם החלו לברר היכן היא הישיבה הטובה ביותר, ונודע להם שיישיבתו של כל"ק מרן המהר"ל דיסקין זצוק"ל, היא הישיבה הטובה והחזקה ביותר, שם לומדים אריות תלמידי חכמים מופלגים!

ציר לו אביו באמתחתו סכום מעות יפה, הזמין עבורו עגלה לנסיעה ובירכו לשלום ולהצלחה בישיבה, שיעשה חיל בתורתו!

בהגיעו לשערי הישיבה הקי' ראו התלמידים בחור כפרי מגודל, וישאלוהו לאמר מה תבקש? ואמר שהוא הגיע הנה מכפר 'זרמבו' כדי להיכנס אל הישיבה, שברצונו ללמוד תורה. תיכף הקיפוהו הבחורים בשאלות ובבחינות, כמה סדרים ידע אותה, נשים, נויקין, קדשים? - אך הוא לא הבין את שאלותיהם, מה זה 'נשים נויקין קדשים'... בראותם כי בן המליצו לו לבחור, שייצא לחפש לעצמו ישיבה אחרת, או שישכור לו מלמד פרטי כדי שילמדו חומש ומשניות... - כאן בישיבה מתקבלים רק תלמידים שיש בידם לכל הפחות שני סדרים השנונים בלשונם ישר והפרן!

התאכזב מאוד הבחור התמים, והתיישב עצמו מחוץ לישיבה בכבי תמרוזים, כשאינו מוצא מנוח ומרגוע לנפשו על שלא יוכל לעשות רצון קונו.

והנה עבר במקום מרן הרב ראש הישיבה המהר"ל דסקין, וכראותו הנער בוכה כשהוא מתמוגג בדמעות נגיש אליו להרגיעו, וכששמע סיבת בכיותו התרגש מאוד לנוכח תשוקתו וכמיהתו ללימוד התורה. הוא פנה אל הבחור ואמר, תדע נאמנה, שאכן צדקו התלמידים שאין מתקבלים לשיבתנו כי אם בחורים תלמידי חכמים מופלגים, אבל בראותי שהנך מבקש תורה באמת, אי אפשר לסרב לך, ואכן התקבלת לישיבה!

המהר"ל בעצמו סידר לו חברותות שילמדו אותו תורה, וברבות הימים נעשה תלמיד חכם מופלג, עד שבמקום מה שהיה נקרא בישיבה 'הזרמבורער', על שם כפר מוצאו, החלו לקרותו 'הלמדן'!

כעבור מספר שנים חשקה נפשו לחונן את ארץ הקודש, אך מאידך לא רצה לעזוב את רבו המהר"ל דיסקין, שכידוע גדול דבקות תלמידיו בו, שהיה שרף וגאון עצום בכל חדרי תורה. ולאחר התלבטות רבה נועץ בדעת רבו, והוא ציווה עליו לעלות לירושלים. והנה כעבור תקופה לא ארוכה עלה לירושלים גם רבו הגדול המהר"ל דיסקין בעצמו, וזכה שוב להתאחד עמו ודבק בקדושתו ובתורתו, וזכה להעמיד זרות של תלמידי חכמים מופלגים לתפארת בית ישראל.

ומעין זה סיפר הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, שסיפר לו מרן הגה"צ רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, על שואב מים בסלוצק ורבי יזמל שמו, שבהגיעו לגיל שישים (!) ביקש ממנו ללמוד תורה, ולבסוף נעשה תלמיד חכם מופלג וגדול בתורה.

• § •

אחד מן הרבנים הגיע ליעוץ אל הגה"ק בעל "אמרי אמת" אדמו"ר הזקן מגור זצוק"ל, אודות ישיבה קדושה שרצה לפתוח בעירו, ובין הדברים דיברו על המנהל הרוחני שיחזיק את הישיבה בדרך הטוב והישר. וסיפר לפני הרבי על הצעה שהוצעה לו מאיש נכבד שהיה חכם גדול ועתיני ניסיון, ואמר לרבי שאומרים אליו שהוא 'איש פיקח' ונראה מתאים מאוד לתפקיד חשוב זה.

אמר לו הרבי, והלא הכתוב מעיד בנו לאמר (שמות ד, יא) "מי ישום אלם או תרש או פקח או עץ, הלא אנכי ה'!" יצא האיש מחדרו של הרבי מבלבל, הוא לא הבין את התשובה.

ניתן להנציח את העלון לשפות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

המעורפלת, וניגש לשאול את פירושה מפי אחיו הגה"צ רבי משה בצלאל זצוק"ל, שיפענח הוא עבורו את תשובת הרבי כנהוג.

הסביר לו ר' משה בצלאל, הרבי התכוון שלא תקבל את הצעת איש זה לניהול הישיבה, וזאת דרש לך מאותו פסוק, שלכאורה מה מחפש כאן הפיקח בין הבעלי מומים המזכרים שם, אילם חרש ועיוור? - אלא 'צו פיל פיקחות איז אויכט א'מום'! [פקחות יתרה אף היא נחשבת כמום], ויש פיקח שנועשה 'אויבער חכם', ופקחותו עומדת לו לרוועך...

לא יצאו ימים מועטים עד שנודע שאותו איש נתפס בהשכלה קלוקלת, וזכמתו עמדה לו להרע ולא להטיב, הוא פנה ללימודים בגימנסיה, ונעשה משכיל גדול, ועזב את התורה והמצוה לדאבון לב ישראל.

• § •

יום אחד נכנס אצלי יהודי נכבד מארצות הברית ותינה צערו בפני, שהנה בנו כבר בחור מבוגר ומשום מה נשאר 'תקוע' ברווקותו ואינו מתחתן.

האיש הזה היה חכם, ולא בוש להודות שהוא בעצמו אשם בכך, כי בתחילה כשהגיע הבן לגיל השידוכים היה הוא האב דוחה בקש כל הצעה שהגיעה. ולכן אחר כך כשגדל הבחור וקלט מהלך זה, התחיל גם הוא לדחות כל הצעה בכל מיני סיבות ותירוצים של מה בכך, וכיום גם לאחר שהוא כבר מוכן ומסכים להצעות הרי הבחור מצידו דוחה כל הצעה שבאה לפתחו.

שאלתי אותו אם ישנה איזה שהיא הצעה על הפרק, ואמר שיש כרגע הצעה טובה מאוד, רק שהבן כבר נפגש עם המדוברת ואינו חפץ בה. ביקשתי לקרוא את בנו אצלי, כשהגיע פתחתי עמו שיחה ארוכה בכל יסודות הגישה לחיים בכלל ולשידוך בפרט, עד שמהכא להתם הגענו לזו הצעה המדוברת, שאלתי אותו בעדינות אם מוכן לגלות לי הטעם שמתסרב לשידוך זה.

אמר לי הבחור, בפני הרב יכולני לגלות את הסיבה, הנה נפגשתי עמה בטוב ובנעימים, אך לצערי נוכחתי שאיננה חכמה ופיקחת מספיק, ודומני שאין זה מתאים לי...

אמרתי לו, בחור יקר, הבה נא נחשב חשבוננו של עולם, לאיזה תפקיד מצפים אנו מנערה זו, האם צריכה היא להנהיג את כל אמריקה או את כל רוסיה... הדירה הגדולה שקונים היום היא בערך של מאה ועשרים מטר, האם אין היא מספיק חכמה להנהיג בית של מאה ועשרים מטר? סופו של דבר, הבחור נשא את אותה ריבה במזל טוב, והם חיים בשלום ושלחה ושמוחה וכבר כמה ילדים שנולדו להם, והיא בבניה היתרה שחנן השי"ת את הנשים מנהלת את ביתה לשם ולתפארת.

היתה לי סבתא חריפה, שהיתה אומרת בדרך צחות, החכמה של האשה מספקת בכך שידעת להבין כשנהגשים יורדים נכנסים תחת הגג, בחכמה יתר מזו כבר סובלים ממה...

על מה הולכים לבדוק את כל ציוני המבחינים והתעודות, למן כחה א' שבבית הספר? וכי ציוניה הגבוהים בהיסטוריה ומתמטיקה יועילו לה יותר בבישולי השבת? וכי צריך ליישב עמה רמב"ם מוקשה???

[סיב השידוכים תל סם]

• § •

לחדרו של מרן בעל "חזון איש" זצוק"ל נכנס תלמיד חכם מופלג אחד, שסבל כמה מיני ייסורים ועגמות נפש ל"ע מבית ומחוץ. וכאשר הציע בפני הצדיק את גודל צערו ומצוקתו, החל לרטון ולהלתלון בטענות ומענות כלפי מעלה כביכול. מתחילה ניסה החזון איש להרגיעו בברכתו הטובה, אבל האיש לא פסק מלהקשות ולהלתלון כלפי הנהגה של מעלה וההשגחה העליונה, ורחמנא ליצילן.

הבין החזון איש מתוך הדברים, שיותר ממה שסובל האיש מצרותיו ובעיותיו, סובל הוא במצוקתו מחוסר אמונה פשוטה ותמימה, והוא מלא קושיות ותסבוכים... ביקשו אפוא הרב לשבת, באומרו שרוצה להציע בפניו קושיא אחת שמתחבט בה מזה עידן, ובהיות שהוא תלמיד חכם ולמדן אולי יעלה בידו ליישב הקושיא החמורה.

החזון איש קם ממקומו, ניגש בהדרו אל ארון הספרים, שלף מתוכו את ספר 'משנה תורה' להרמב"ם, פתח במקום שפתח, והראה לאותו תלמיד חכם את דברי הרמב"ם המוקשים שהיו מופלאים ותמוהים מכל צד.

האיש החל תיכף לפלפל בחכמה, ניסה לתרץ בכה ונכה, אך בכל תירוץ היה ניכר הדוחק הדחוק, ולא התקבל על ליבו של הרב.

שעה ארוכה ישב עימו החזון איש, הם שקלו וטרו ביגיעתה של תורה לחפש יישוב נאה לרמב"ם המוקשה, עד שלבסוף נענה האיש ואמר: ס'א"ז א'שוערוע רמב"ם! 'צריך עיון גדול', ממש 'מרפסין איגרא'!

נו! - הפסטי החזון איש, שואל אני אותך, אם את הרמב"ם אינך מצליח להבין, את הקב"ה כן תוכל להבין? אם לדעת בן אנוש אינך מסוגל לרדת לעומקה ולהבינה על בוריה, רוצה אתה להשיג דעת עליו? או אז הבין האיש למפרע, שכל הסיבה שהכניסו החזון איש בהתחבטות אותה קושיא היתה כדי להראות לו שלא את הכל ניתן להבין... קלט האיש את הפמ"ל היטב, הודה בפני מרן על טעותו, ואמר שאכן למד כאן שהחכמה היותר גדולה היא להבין שלא את הכל ניתן להבין! וכמאמר החכם הנודע, תכלית החכמה שנדע שלא נדע!

• § •

משל נאה היה ממשיל אבא מארי בעל "מעדני השולחן" זצוק"ל: פעם מצא החמור בסילו על פני היער עור של אריה, עם הרעמה הגדולה והיפה העטורה ככתר על ראשו. מצא העור חן בעיניו, וחמד לו החמור להתלבש בבלבוש הארי ולהיראות כמו מלך!

חדר אפוא החמור אל תוככי עורו של האריה, מיקם את עצמו פנימה, ידים אל ידים, רגלים אל רגלים, וראש אל ראש ואכן היה נראה כאריה גבוה ואימתני!

בכל מקום שהלך 'חמור-אריה' דגן זו כל החיות הצידה, לכבודו של מלך החיות נפתחו כל הדרכים, הכל פחדו ורעדו להתקרב אל המלך החזק והגיבור! אפילו האריה שביער שפגש בו נרעד קמעה בהיותו נראה גבוה ותקיף, 'כמו' אריה במיטבו! - והחמור כמובן נהנה מאוד, ושבע נחת מכל הכבוד הגדול שכולם רוחשים לו...

והנה חלף על פני היער השועל, פיקח שבחיות, ובהביטו מבט נוקב ומעמיק בחיה שלפניו התעורר חשדו... כל חושיו התעוררו ונדרכו, משום מה הוא חש בתחושתו הנהגה, שאין זה בדיק אריה... אך לא היה בטוח בעצמו. הוא שוחח על כך עם כמה מחבריו חיות היער, וכולם הסכימו פה אחד שזהו אריה גדול ומפחיד! והזהירו אותו שלא להתעסק עמו, כי עלול הוא לשלם על כך בחייו!

אבל השועל מתעקש, עדיין לבו נקפו, זה אמנם נראה 'כמו' אריה, אבל משום מה הסת בו את העוז הפנימי של גבורת ארי!

חשב השועל והתבונן, כיצד ניתן להוכיח אם הוא אכן אריה? והנה מצא לו הפיקח עצה טובה, הוא חפץ בידו כמה אבנים טובות וחדות, הגיח בהפתעה מאחורי הארי המדובר, חרק עליו בחזקה את האבנים. - מעצמת הכאב החזק נשמעה פתאום נעירת חמור יוצאת מפי החיה במקום שאגת אריה!

אכן נודע הדבר! התנפלו עליו בבת אחת כל החיות בחמת זעם, אין זה אלא חמור!

הנמשל נוקב ויוד, כל עוד האדם שותק ואינו מרבה בדיבורים אין עומדים על טיבו ומהותו, ומכבדים אותו כפי ערכו. כמאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יז, ח): "גם אִוִּיל מְחָרֵשׁ תְּכֵם יִקְשֶׁב, אוֹטָם שְׁפָפוּ וְנָבוֹן". - אך ברגע שיפתח את פיו בדיבורים שאינם טובים יקלקל את כל מעמדו, כאותו 'חמור-אריה' שכל עוד החריש ושותק החזיקתו כולם כמלך גדול תקיף וחכם, אך תיכף כשהשמיע את קולו נודעה תרמיתו, שאין כאן אלא חמור פשוט!

לפיכך יש לרבר בחכמה, לשתוק ולהחריש במקום שצריך לשתוק, ולשקול בחכמה את הדיבורים שמוציא מפיו, ולא להרבות דברים כמו כסיל ושוטח. כדרך שהזהירונו ב"אגרת הרמב"ם" ז"ל: "תְּשׁוּב הַדְּבָר קוֹדֵם שְׁתוּצָאָה מִפִּיהוּ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה כֹּל יְמֵי הַבְּלָה בְּכָל דְּבַר וְדָבָר וְלֹא תִחָטֵא. וְכֵן יְהִי דְבָרְךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחֲשׁוֹתֶיךָ יְשֻׁרִים, וְתַפְלָתְךָ תִּתְּנֶה וְכֵן יִבְרָה וְיִתְּנֶה וְיִמְצָא וְיִמְקַלֵּת לְפָנֶיךָ הַמִּיּוֹקֵם בְּרָחֵם הוֹא" - אמן

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י"סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן ילחטיא רבי ישראל יצחק נלביע י"ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מרכז יז"ר וירוקים מיוחדים 02-6257948 info@keshet-haheshet.co.il	גל.יפ.ר
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	--	--	------------------------	--	---------

יר"ל ע"י קהילת יבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגוריק ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענונינים יקבלו את העלון בכפול (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173